

A1999-03 18.03.99

Konkurranseloven § 3-10 - Tomatpakkeriet Finnøy

Sammendrag:

Konkurransetilsynet har ikke funnet grunn til å gripe inn mot at Norgesfrukt eller Bama ikke lenger ønsker ferdigpakketete tomater fra produsentene på Finnøy. Norgesfrukt og Bama mottar nå upakkete tomater fra Finnøy og pakker disse tomatene på egne pakkerier.

Konkurransetilsynet viser til Tomatpakkeriet Finnøys brev av 26. november 1998 vedrørende pakking av tomater for leveranser til frukt- og grøntgrossistene Norgesfrukt og Bama, samt til telefonsamtale mellom Dem og tilsynet 6. januar 1999.

Det fremgår av Deres brev at Bama og Norgesfrukt ikke lenger ønsker ferdigpakketete tomater fra produsentene på Finnøy. Grossistene har egne pakkeriet og de ønsker å pakke tomatene selv.

Bakgrunn

Tomatpakkeriet Finnøy har fram til nå pakket tomater på oppdrag fra Finnøy Tomat. Finnøy Tomat er et frittstående andelslag eid av tomatprodusentene på Finnøy. Finnøy Tomat har hatt avtale med frukt- og grøntgrossistene om lokal pakking av tomatene. Finnøy Tomat eksisterer ikke lenger og den enkelte grossist har inngått direkte avtaler med produsentene på Finnøy. En følge av dette er at tomatene som leveres til Norgesfrukt og Bama ikke lenger pakkes på Tomatpakkeriet Finnøy. Tomatpakkeriet Finnøy pakker imidlertid fremdeles tomater for levering til Brødrene Østebø, som distribuerer ca 15 % av tomatene som omsettes i Norge.

Norgesfrukt har over lengre tid pakket tomater på Jæren. I 1998 ble pakkekapasiteten utvidet, slik at de selv kan pakke de tomater de distribuerer. Norgesfrukt tar ikke lenger imot ferdigpakkede tomater. Bama har pakket tomater på Jæren de siste fire år. Bama tar imot ferdigpakkede tomater, men foretrekker å pakke dem selv. Formålet med å pakke alle tomatene selv synes å være å få bedre kontroll over blant annet sorteringen av tomatene. For eksempel bør tomater som skal fraktes langt være mindre modnet enn tomater som skal fraktes over kortere distanser.

Forhold til konkurranseloven

Med hjemmel i konkurranseloven § 3-10 kan Konkurransetilsynet gripe inn mot vilkår, avtaler og handlinger dersom tilsynet finner at disse har til formål, virkning eller er egnet til å begrense konkurransen i strid med formålet i loven. I konkurranseloven § 1-1 heter det at lovens formål er å sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for virksom konkurranse.

Konkurransetilsynet har ikke adgang til å gripe inn mot vilkår, avtaler eller handlinger bare på grunnlag

av at de virker urimelige. For at inngrepskriteriet i konkurranseloven § 3-10 skal være oppfylt, er det en forutsetning at vilkåret, avtalen eller handlingen det vurderes å gripe inn mot har konkurransebegrensende virkning i strid med formålet i loven.

Konkurransetilsynets vurdering og avgjørelse

Konkurransetilsynet legger til grunn at det vil være mulig med kontroll av sorteringen med tomatene også når de pakkes andre steder enn hos grossistene. Blant annet kan det stilles krav til pakkemåte og merking av kassene det pakkes i. Hvis kravene ikke etterlevs kan det gjøres avtaler om pristrekk eller returordninger. Imidlertid er det sannsynlig at det vil gi en kostnadmessig fordel å pakke tomatene på ett sted. Grossisten vil kunne slippe å stille krav som nevnt over og kontrollere etterlevelse. Pakkingen vil også raskere kunne tilpasses eventuelle endringer i etterspørselen. Muligens vil en også kunne oppnå administrative kostnadsfordeler som følge av at pakking og grossistdistribusjon forestås av den samme bedriften.

En sentralisering av pakkingen til grossistenes egne anlegg synes med andre ord å innebære en mer rasjonell kostnadmessig tilpasning, og i så måte en mer effektiv bruk av samfunnets ressurser.

Selv om sentraliseringen av pakkingen kan innebære en mer effektiv bruk av samfunnets ressurser, kan sentraliseringen også innebære at konkurransen mellom tomatpakkeriene begrenses. Isolert sett medfører en konkurransebegrensning som oftest en mindre effektiv bruk av samfunnets ressurser enn hva som ville ha vært tilfelle uten konkurransebegrensningen.

Tomatpakkeriet Finnøys mulighet til å opptre i markedet kan bli begrenset som følge av at tomater for levering til Norgesfrukt og Bama ikke lenger vil bli pakket på Finnøy. Tomatpakkeriet Finnøy vil imidlertid fremdeles kunne pakke tomater for levering til Brødrene Østebø, og bør derigjennom fortsatt kunne opptre i markedet for pakking av tomater.

På bakgrunn av ovennevnte legger Konkurransetilsynet til grunn at effektiviseringsgevinstene sentraliseringen av tomatpakkingen medfører må antas å være større enn det eventuelle effektivitetstapet som følger av at Tomatpakkeriet Finnøys mulighet til å delta i konkurransen om pakking av tomater begrenses. Følgelig finner tilsynet heller ikke tilstrekkelig grunnlag for å gripe inn mot Norgesfrukt eller Bama etter konkurranseloven § 3-10 i denne saken.

[til toppen](#)